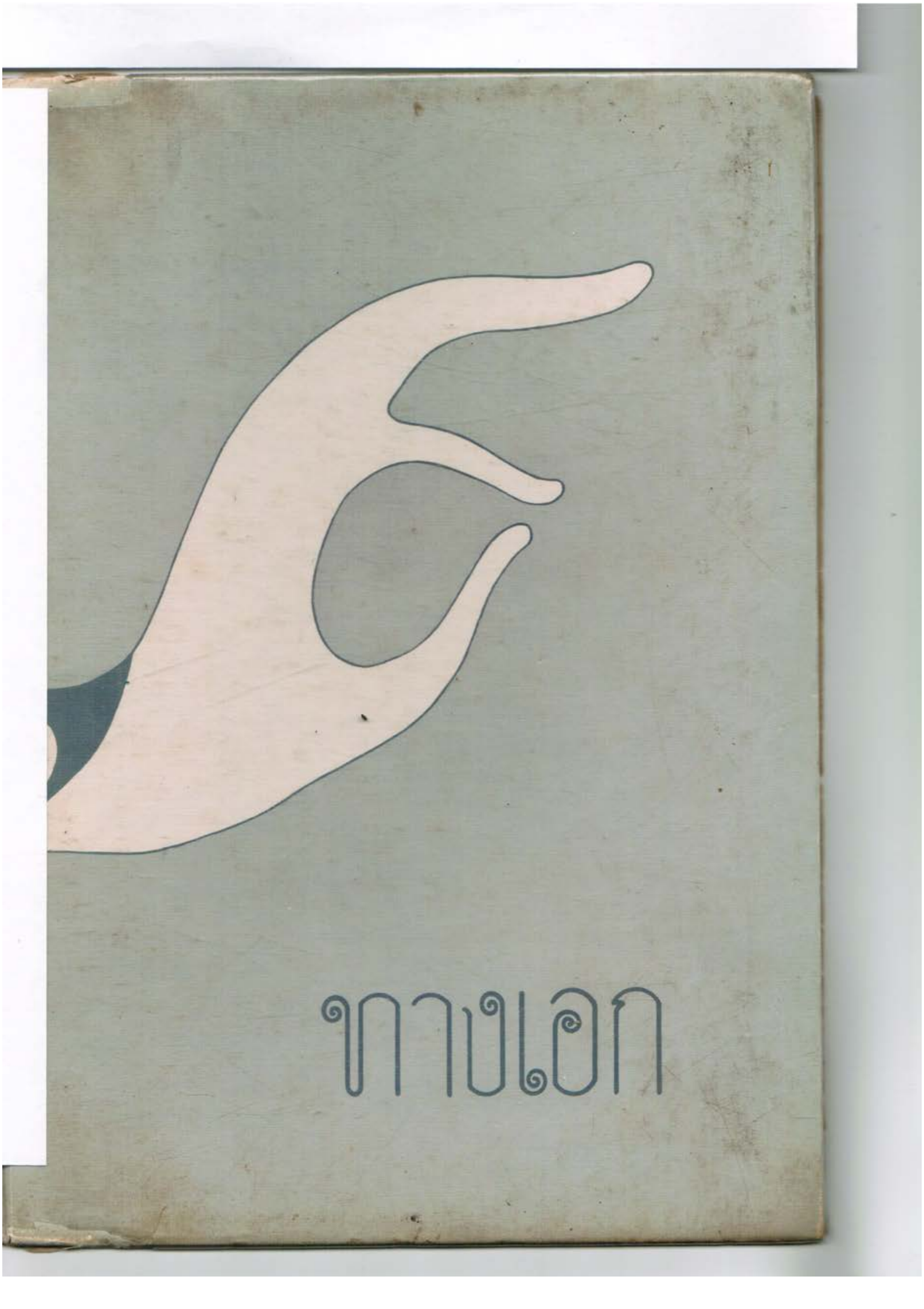

ทางเอก

(ก)

ทางเอก

ภาค ๒

80.-

▫ ทางเอก ▫

(ภาค ๒)

พิมพ์ครั้งแรก มกราคม ๒๕๒๒
จำนวน ๒,๕๐๐ เล่ม

สนับสนุนและเผยแพร่โดย **มูลนิธิธรรมสันติ**

รูปหน้าปก โดย **อภิลิน ศิวยาธร**

พิมพ์ที่
โรงพิมพ์ห้องภาพสุวรรณ
๑–๓ สี่แยกบางขุนพรหม
กรุงเทพ ฯ
นายชวนไชย เศษศรีสุธี ผู้พิมพ์โฆษณา ม.ค. ๒๕๒๒

คำนำ (ในการพิมพ์ครั้งที่ ๓)

เมื่อหนังสือ " **ทางเอก** " ภาค ๑ ได้พิมพ์ออกเผยแพร่แจกจ่ายกันไป ก็ปรากฏว่า มีผู้ได้รับประโยชน์มากพอเพียง จนทำให้ผู้ที่ได้ช่วยกรุณาจ่ายทุนทรัพย์ออกมาเกื้อกูลอุดหนุนให้พิมพ์นั้น เห็นคุณเห็นประโยชน์ จึงได้ปวารณาช่วยจ่ายทุนทรัพย์ให้พิมพ์ " **ทางเอก** " **ภาค ๒** ออกมาเผยแพร่กันอีก หนังสือ " **ทางเอก** " **ภาค ๒** นี้ ซึ่งต้องใช้ทุนทรัพย์ยิ่งกว่าเล่ม ภาค ๑ อีก เป็นเท่าตัว จึงเกิดขึ้นมาได้

ก็ลองอ่านดูเถิด อาจจะมีอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่เราไม่เคยได้เรียนได้รู้

ผู้ยึดใน "หลักวิชา" เพราะได้เรียนรู้ "หลักวิชา" นั้นๆมา จนแน่ใจมั่นใจแล้ว

แต่ ถ้า "หลักวิชา" นั้นๆ ไม่ได้พาให้เราบรรลุผล "สำเร็จ" ได้ แม้แค่เพียง "ขั้นต้นแห่งความบรรลุผล" คือ แค่บรรลุ "โสดาบัน" อย่างแน่ใจมั่นใจ จน**พ้นวิจิกิจฉา**กันจริงๆ ทั้งๆที่เราก็เชื่อมั่น และเข้าใจลึกซึ้งละเอียดดียิ่ง ใน "หลักวิชา" นั้นๆมา ตั้ง ๑๐ ปี – ๒๐ ปี – ๓๐ ปี – ๔๐ ปี – ๕๐ ปี แล้ว หรือ ตายไปแล้ว–ตายไปอีก ทับถมชีวิตกันไปหลายช่วงทอดมนุษย์แล้ว ก็ยังไม่ได้ "บรรลุผลสำเร็จ" ในอริยคุณ ใดๆ *(ป่วยการกล่าวถึง สกทาคามี–อนาคามี หรือ อรหันต์ และ จะไม่ใช่การบรรลุผลสำเร็จ ใน สรรเสริญ–ยศ–ลาภ และโลกียสุข มาเป็นเครื่องยืนยันเอาด้วย* **ถ้าหมายเอา " หลักวิชา " แห่งพุทธศาสนา** *)*

หรือ ยิ่งกลายเป็นว่า แม้แต่ตัวเอง ผู้มี "หลักวิชา" นั้นๆ มากเต็มภูมิอยู่แล้ว และซ้ำมิหนำ ตนก็*พ้น "วิจิกิจฉา" จริงๆ ในตัวเองแล้วอีกเสียด้วย* ว่า **ตนจะไม่มี "ท่าที" ได้ประสพความบรรลุเลย แม้สักขั้น แม้แต่ "ขั้นโสดาบัน" ตลอดชีวิต ในร่างกายขันธ์นี้แตกสลาย** ดังกล่าวแล้ว ยิ่งๆ ขึ้น

ถ้าเป็นดังนี้จริง ! ก็ควรจะหยุด "หลง" หลักวิชานั้นๆ ได้แล้ว และควรจะแก้ไขปรับปรุง "หลักเก่าๆ" ที่เราหลงเกาะยึดมา ว่า "ถูกแล้ว–ดีอยู่" นั้นๆ เสีย หรือ จงหา "หลักใหม่" ที่ผู้อื่นเขาได้บรรลุ ได้ประสพผลสำเร็จจริงๆ เป็น **สันทิฏฐิโก** จริงๆ เป็น **เอหิปัสสิโก** จริงๆ เป็น **อกาลิโก** จริงๆ ให้ได้เสียเถิด

ไม่เช่นนั้น ถ้าขืนใช้ "หลักวิชา" นั้นๆ อยู่ แทนที่จะสั่งสมบุญ จะกลับเป็นสั่งสมบาปนรกให้ตนเองและผู้อื่นจริงๆ **นี้เตือนด้วยความปรารถนาดี** เพราะเห็นนรก–เห็นสวรรค์นั้นๆ เกิดอยู่ใน "ผู้ที่กำลังกระทำอยู่" นั้น จริงๆ

อนึ่ง ใคร่จะขอแนะนำวิธีอ่านที่จะได้ผลดีมาก คือ เมื่อเริ่มต้นอ่านปกติ ตั้งแต่หน้า ๑ เรียงลำดับไปทุกอย่าง รวมทั้ง "สารบัญ" ด้วย จนกระทั่งจบเล่มแล้ว ให้ย้อนกลับมาอ่าน "สารบัญ" ซ้ำอีก แล้วท่านจะได้ความรู้ความเข้าใจขึ้นอีกอย่างมากเกินคาด

"ผู้เขียน"

29 ธันวาคม 2521

คำนำ

หนังสือ "ทางเอก" เล่มนี้ เมื่อผู้ใดได้อ่านแล้ว จะเห็นได้ชัดทันทีว่า ไม่ใช่หนังสือที่ตั้งใจจะเขียนขึ้นมาให้เป็น "ตำรา" อะไร หมายความว่า ไม่ได้เรียบเรียงวางโครงแผน แบ่งช่วงตอนที่จะอธิบายให้รัดกุมเฉพาะช่วงนั้น ๆ ตอนนั้นๆ และแล้วก็ผูกแต่ละตอนแต่ละข้อแต่ละหมวดให้มันขยายกันเองไปเรื่อย ๆ เป็นต้น เป็นกลาง เป็นปลาย ได้ระเบียบเรียบร้อยกระทัดรัด ไม่รุ่มร่าม อธิบายซ้ำแล้ว ซ้ำเล่า อย่างหนังสือ "ทางเอก" เล่มนี้

ซึ่งก็เป็นจริงทุกประการ

เนื่องจาก "ผู้เขียน" ไม่เคยคิดอ่านจะเขียน "ตำรา" มาก่อนเลยในชีวิต นั้น ๑ โดยเฉพาะ "ผู้เขียน" ไม่ใช่ผู้คงแก่เรียน และ อีกอนึ่ง หนังสือ "ทางเอก" นี้ ก็เป็นเพียงคำบรรยาย ที่ "ผู้เขียน" ทำขึ้นบรรยายสู่หมู่สหธรรมิก ในช่วงที่รับผิดชอบ จะต้องอบรมหมู่ให้ได้รับประโยชน์ธรรม ให้ดีที่สุด มากที่สุด ตรงเป้าที่สุด เร็วที่สุด เหมาะกับบุคคลในกาละนั้น ๆ หมู่ชนนั้น ๆ เป็นที่สุดด้วย เท่านั้น โดยไม่ได้วางโครงเรื่อง (plot) ไว้ก่อนเลย จับกระดาษปากกาได้ ก็เขียน ๆ ๆ ไปเรื่อย ๆ

ข้อความที่บรรจุอยู่ใน "ทางเอก" นี้ จึงเป็น คำบรรยาย คำอธิบาย คำสรุป อะไรต่ออะไร ไปต่าง ๆ ตามเพลง ตามโอกาสอันควร เพื่อ "บุคคล" ที่กำลังได้รับการอบรมอยู่ในขณะนั้น ๆ เรื่องใด จุดใด จำเป็น สำคัญ เฉพาะ "บุคคล" ที่เป็นตัวจริงในขณะนั้น ๆ จึงถูกนำมากล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อเน้นส่วนที่ควรเน้นเฉพาะกาล เฉพาะบุคคล ซึ่งเมื่อรวมคำบรรยายทั้งหมดมาเป็นหนังสือ ผู้ไม่จำเป็นเฉพาะต้องได้รับ "การเน้น–การซ้ำทวน" ดังกล่าวนั้น มาอ่านเข้าตอนนี้ ก็ออกจะรู้สึกเฟ้อ รู้สึกว่า รุ่มร่ามไป ก็ได้ เพราะไม่ได้รื้อถอน ไม่ได้เรียบเรียงใหม่

แต่แม้จะอธิบายซ้ำ สำหรับผู้ไม่ยึดถือในแง่แค่นี้ ก็คงได้ประโยชน์อยู่นั่นเอง และที่จริง การอธิบายซ้ำนั้น ๆ บางทีก็เป็นแง่ใหม่สุขุมขึ้น แปลกไปอยู่เสมอ ๆ

กว้างขวางสัมพันธ์ลึกซึ้งไปอีกเสมอ (**เวยยากรณะ,อุทาน,อัพภูตธัมม**) เท่าที่ "ผู้เขียน" จะขยายให้พิสดารได้ และแม้จะสรุปก็เป็นแง่เป็นประเด็นที่ควรย้ำควรเน้น ไม่ให้หลงออกนอกแก่นนอกแกนนั้น ๆ เสมอนั่นเอง (**เคยยะ, คาถา, ชาดก**) ตามลักษณะของ **สัตถุศาสตร์**

ดังนั้น ผู้อ่านจงพึงอ่านจงพึงรู้ให้เป็น "**สุตตะ**" และจงรู้ให้เป็นจริงเถิดว่าตอนไหนซ้ำ มันก็คือ "**อิติวุตตกะ**" นั้นแน่แท้ อย่าให้เกิด "อกุศลจิต" จนทำให้ตนต้องเสียผลไปเปล่า ๆ ล่ะ ! แล้วจงทำตนให้เป็นผู้ถึงซึ่ง "**เวทัลละ**" นั้น ๆ เทอญ

หนังสือ "ทางเอก" นี้ เริ่มเขียนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ เขียนไป ใช้บรรยายไป แก่หมู่สหธรรมิกไปตลอดเวลาติดต่อกันทั้งภาคปฏิบัติจริง แม้อยู่กับที่ หรือแม้ออกจาริกไป ขึ้นเขา ลงห้วย เข้าป่า อยู่ข้างถนนหนทาง กลางฝน กลางแดด หรืออยู่กลางตลาด กลางสนามชุมชนไหน ๆ ก็คงเขียนไปเรื่อย ๆ ตราบจนถึง พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงได้จบ "จรณะ ๑๕" ลง ก็คิดว่า คงจบ แต่ก็ยังเห็นควรจะผนวกเรื่อง "อาณาปาณสติ" พิสดารเข้าไปให้ครบบริบูรณ์

และเมื่อเขียนขึ้นใช้บรรยายอบรมอยู่นั้น ก็ได้มีการนำไปพิมพ์โรเนียวแจกจ่ายสู่กันอ่าน บ้างก็รวบรวมไว้ได้ครบ บ้างก็ได้กะปริดกะปรอย ทั้ง ๆ ที่ได้รับการพิมพ์โรเนียวแจกกันซ้ำแล้วซ้ำอีกมากครั้ง หมดเงินค่าโรเนียวกันไปเฉพาะโรเนียวเรื่องนี้ รวม ๆ แล้วก็หลายหมื่นบาท ก็ยังมีผู้ได้คำบรรยายชุดนี้ไว้ไม่ครบนั้นมากมาย ส่วนผู้ได้ครบนั้น มีน้อยราย

เมื่อมีผู้ที่ได้อ่านได้พบมากผู้มากคนเข้า ก็มีผู้ปรารภอยากจะให้ได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือจริง ๆ ออกสู่สาธารณชน หลายเสียง "ผู้เขียน" ก็ได้แต่รับทราบ เพราะลำพัง "ผู้เขียน" นั้น จะบันดาลให้มันออกมาเป็นหนังสือดังกล่าวนั้นไม่ได้ "ผู้เขียน" เป็นผู้ไม่มีกำลังทรัพย์ ทั้ง ๆ ที่ "ผู้เขียน" ก็เห็นด้วย ที่มันก็น่าจะได้พิมพ์ออกมาเผยแพร่สู่กันอ่านอย่างยิ่ง เพราะมันเป็นแนวทาง–เนื้อหาของการปฏิบัติธรรมแท้ ๆ ตรง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้คนเป็นอย่างมาก ในขณะที่ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กำลังสับสน จำแลงรูปด้วยเล่ห์มนุษย์ไปต่าง ๆ บางรูปบางนามก็จนกลายเป็นของปลอมของเถื่อนไปแล้ว เช่นที่เห็น ๆ กันอยู่ทุกวันนี้

(ฉ)

คำบรรยายที่เป็นหนังสือ "ทางเอก" นี้ ได้ใช้งานจริงมาแล้ว ได้ช่วยผู้ปฏิบัติธรรมจริงๆ จนมีผลมาแล้ว ดังนั้น จึงหวังว่า เมื่อได้พิมพ์เป็นหนังสือออกเผยแพร่กว้างขวางขึ้น ก็คงจะทำหน้าที่ช่วยผู้อื่นได้อีกบ้าง เป็นแน่

ในโลก ในสังคมมนุษย์ทุกวันนี้ กำลังจะเป็น "กลียุค" หรือ บางคนเรียกว่า "กลียุค" แล้วด้วยซ้ำ **เพราะ โลก เพราะ สังคม แล้ง "ธรรมะ"**

เครื่องมือสำคัญที่สุด ที่มนุษย์ชาติในโลกขณะนี้ กำลังต้องการมาใช้เพื่อปราบยุคเข็ญนั้น **ไม่ใช่อะไรเลย คือ "ธรรมะ" ที่เป็นสัจธรรมเท่านั้น** แต่มนุษย์เองยังไม่เชื่อ เพราะยังไม่รู้จริง–ยังมองไม่เห็นได้–ยังไม่เคยลองดูจนมีประสิทธิภาพของ "ธรรมะ" ดูจริงๆ

ยอดแห่งความใฝ่ฝัน–ไขว่คว้า–แสวงหา ของมนุษย์ทุกวันนี้ นั้น คือ สันติภาพ ความยุติธรรม ความอิสระเสรี อย่างสัมบูรณ์พูนสุข ที่ราบรื่นร่มเย็นของมนุษย์ทุกผู้ทุกกลุ่มสังคม แต่จะเกิดไม่ได้ อย่างมั่นคงถาวร และจริงจังเลย ถ้าคนทั้งหลาย ไม่มุ่งหน้าหันเข้าหา "ธรรมะ" ปรับปรุง "จิตวิญญาณ" ของตน และของกันและกัน

โลก และกลุ่มมนุษย์ทุกกลุ่มในโลกทุกวันนี้ ไม่มีอะไรจะจำเป็นที่สุดอย่างรีบด่วนที่สุดเท่า "ธรรมะ" ที่เป็นสัจธรรม ขอยืนยันดังนี้ จริงๆ

มนุษย์ยุคสมัยนี้ เก่งที่สุดแล้วจริงๆ ในทางการสร้างสรร และวาง "ระบบ" ต่างๆ อันเป็นเรื่องของ "วัตถุ"

แต่มนุษย์ยุคสมัยนี้ ก็ล้มเหลว เลอะเลือน และ ไร้ประสิทธิภาพที่สุดเช่นกัน ในทางการสร้างสรร และวาง "ระบบ" ต่างๆ อันเป็นเรื่องของ "จิตวิญญาณ"

หากไม่สร้าง "สมดุล" ฝ่าย จิตวิญญาณ ของมนุษย์ขึ้นมาให้ได้ นั่นคือ การล้มเหลวอย่างสิ้นชาติแห่ง ความเป็นมนุษย์ ในสังคม ในโลก

แม้ใครจะยังไม่เชื่อดังนี้ ในขณะนี้ ก็ตามเถิด แต่ก็ขอยืนยันคำกล่าวนี้

"ผู้เขียน"

เรื่องต่างๆ จาก
ทางเอก ภาค ๑

สารบัญ เพื่อค้น (ทางเอก ภาค ๒)

(เลขข้างท้ายนั้น บอกเลขหน้า ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ)

